

Што е ХПВ?

Хуманиот папилома вирус (Хуман Папилломавирус,ХПВ) е вирус кој ги напаѓа кожата и слузокожата на различни делови од човечкото тело. Досега се откриени над 130 различни типови нумерирани поредоследот на нивното откривање, а од нив повеќе од 30 ја напаѓаат аногениталната област. ХПВ генотиповите се делат на високоризични и нискоризични, во однос на нивната асоцираност со појавата на цервикален карцином. Високоризичните генотипови 16 и 18 се одговорни за повеќе од 70% од цервикалните карциноми и преканцерозните лезии – ЦИН 2 и 3, аногенитални карциноми, како и карциноми во пределот на главата и вратот. Нискоризичните генотипови најчестопредизвикуваат генитални кондиломи, на надворешните гениталии и во пределот на анусот. Во 90% од случаите, овие промени се поврзани со ХПВ типовите 6 и 11.

Како се пренесува ХПВ?

ХПВ инфекцијата најчесто се пренесува преку полов пат но инфекцијата може да се пренесе и преку неполов пат (од мајка на дете, облека, хируршки ракавици и др). Како ко-фактори кои влијаат на прогресијата на инфекцијата се промискуитетот, пушењето, долготрајната употреба на оралните контрацептиви, нарушување на имуниот систем, ХИВ и др.

Се смета дека повеќе од 50% од сексуално активното население во текот на својот живот ќе се инфицира со ХПВ. Оваа инфекција најчесто поминува асимптоматски и може да исчезне без последици. Но, кај одреден број на лица инфекцијата предизвикува промени на епителот, појава на кондиломи, преканцерози или ако инфекцијата постои подолго време како хронична тогаш може да дојде и до појава на карцином на грлото на матката. ХПВ инфекции и ракот на грлото на матката, ХПВ вакцинацијата е препорачана превентивна мерка за спречување на појава на инфекција со најризичните хуман папилома вируси. Редовните гинеколошки прегледи со ПАП тест се препорачани за сите жени.

Колку жени заболуваат од рак на грло на матка?

Ракот на грлото на матката е на второ место по зачестеност малигно заболување кај жените во светот, со околу 500.000 новорегистрирани случаи секоја година. Преку 80% од случаевите на рак на грло на матка и смрт од оваа болест се регистрирани во земјите во развој. Во Европа сеуште од рак на грло на матка заболуваат околу 65.000 а умираат околу 32.000 жени годишно

Во Република Македонија стапката на новорегистрирани случаи на рак на грло на матка се движи од 22,5 на 100.000 жители.

Заштитата постои ?

Министерството за здравство, како свој приоритет ја има поставено грижата за животот и здравјето на граѓаните. Токму затоа, се приклучува кон светскиот тренд за заштита од рак на грлото на матката. Заштитата постои.

- 1. ХПВ вакцинација**
- 2. Редовните гинеколошки прегледи со ПАП тест**

Превентивната вакцинација со ХПВ вакцина значително ќе го намали ризикот од појава на цервикален карцином и други патолошки промени асоцирани со ХПВ. Профилактичката ХПВ вакцина ќе има најголема здравствена корист ако се даде на младата популација (12год) пред да се заразат со вирусот, односно да се стимулира создавање на имунитет пред да започнат да имаат активен полов живот. Во Република Македонија задолжителна ХПВ вакцинација се вовеле во 2009 година, кај девојчиња на 12 годишна возраст.

Не треба да се заборава дека и веќе вакцинираните девојчиња и жени исто така подлежат на профилактички гинеколошки прегледи, со ПАП тест.

Што е ПАП тест?

ПАП Тест или Папаниколау тест е едноставна и безболна метода на земање бриз од грло на матка со цел микроскопска анализа на клетките и откривање на воспалителен процес, причинители на инфекции, бенигни и малигни промени и други хистопатолошки промени.

Гинеколошкиот преглед со ПАП тест не само што овозможува откривање во рана фаза рак на грло на матка, туку и откривање на преканцерозни лезии кои лесно можат да се отстранат.

Во земјите, особено развиените, во кои скрининг програмата е успешно споведена, забележан е драматичен пад на инциденца и смртност од рак на грло на матка.

Во Република Македонија согласно Програмата за рано откривање на малигни заболувања, воведен е бесплатен скрининг со ПАП тест за жени на одредена возраст. Минатата година бесплатен гинеколошки преглед со ПАП тест беше овозможен за жените на возраст од 24-35 години. Оваа

година (2013) бесплатен ПАП тест е предвиден за жените на возраст од 36-48 години, како и за оние жени на возраст од 24-35 години кои минатата година не успеале да направата ПАП тест. Матичните гинеколози со покана на домашна адреса, ги покануваат жените на преглед, а жената потребно е да покаже интерес, грижа за сопственото здравје и да го посети својот гинеколог.

Иднината во превенцијата на цервикалниот карцином се состои во синергизам на вакцинацијата како примарна превенција заедно со скринингот (ПАП тестот) како секундарна превенција.

ПОСЕТИ ГО МАТИЧНИОТ ГИНЕКОЛОГ

ДОКОЛКУ НЕМАШ ИЗБРАНО МАТИЧЕН ГИНЕКОЛОГ- ВЕДНАШ ИЗБЕРИ

НАПРАВИ ПАП ТЕСТ

НАДМУДРИ ГО РАКОТ

БИДИ ЗДРАВА ЖЕНА